

CYNGOR BRO MORGANNWG

Cofnodion cyfarfod Arbennig Hybrid a gynhaliwyd ar 12 Ionawr, 2026 am 6:30 p.m.

Mae'r agenda ar [gael yma](#).

Mae recordiad y cyfarfod ar [gael yma](#).

Yn bresennol: Y Cynghorydd Carys Stallard (Dirprwy Faer yn y Gadair);
Y Cynghorwyr Anne Asbrey, Julie Aviet, Gareth Ball, Rhiannon Birch, Bronwen Brooks, Gillian Bruce, Ian Buckley, Lis Burnett, Samantha Campbell, George Carroll, Christine Cave, Charles Champion, Janice Charles, Amelia Collins, Marianne Cowpe, Brandon Dodd, Pamela Drake, Vincent Driscoll, Anthony Ernest, Christopher Franks, Wendy Gilligan, Russell Godfrey, Emma Goodjohn, Ewan Goodjohn, Stephen Haines, Sally Hanks, William Hennessy, Nic Hodges, Mark Hooper, Catherine Iannucci-Williams, Gwyn John, Dr. Ian Johnson, Susan Lloyd-Selby, Belinda Loveluck-Edwards, Julie Lynch-Wilson, Kevin Mahoney, Michael Morgan, Jayne Norman, Helen Payne, Elliot Penn, Sandra Perkes, Ian Perry, Joanna Protheroe, Ruba Sivagnanam, Neil Thomas, Steffan Wiliam, Margaret Wilkinson, Edward Williams, Mark Wilson a Nicholas Wood.

557 YMDDIHEURIADAU AM ABSENOLDEB –

Derbyniwyd y rhain gan y Gynghorwyr Naomi Marshallsea (Maer) a Rhys Thomas.

558 DATGANIADAU BUDDIANT –

Datganodd y Cynghorwyr Julie Aviet, William Hennessy, Julie Lynch-Wilson a Margaret Wilkinson fuddiant personol yn Eitem Agenda Rhif 3(a) – Cynigion Cyllideb Terfynol Cyfrif Refeniw Tai (CRT) gan eu bod yn denantiaid y Cyngor ond nad oedd hyn yn cyfateb i fuddiant rhagfarnllyd o ystyried paragraff 19.3.3 (ii) (A) o God Ymddygiad y Cyngor.

Datganodd y Cynghorydd Emma Goodjohn fuddiant personol yn Eitem Agenda Rhif 3(a) – Cynigion Cyllideb Terfynol Cyfrif Refeniw Tai (CRT) – fel aelod o Fwrdd Tai Newydd.

Roedd gan bob Cynghorydd ollyngiad o'r Pwyllgor Safonau.

559 CYNIGION CYLLIDEB TERFYNOL CYFRIF REFENIW TAI (CRT) (CYF) –

Cyflwynwyd y cyfeiriad gan y Cabinet ar 8 Ionawr, 2026 gan yr Arweinydd a nododd fod y cynigion wedi cael eu hystyried gan y Pwyllgor Craffu Lleodedd, a bod angen i'r Cyngor lunio cynllun busnes 30 mlynedd, gan gynnwys rhent a thaliadau, a hysbysu Llywodraeth Cymru yn unol â hynny. Rhannodd fod Llywodraeth Cymru wedi

ymgynggori ar bolisi rhent yn ystod yr haf, gyda ffocws ar fforddiadwyedd a chynnydd cynnydd o'r Mynegai Prisiau Defnyddwyr ynghyd â 0.5%, sy'n golygu y byddai rhenti'n cynyddu 4.3% ar gyfartaledd, yn agos at gyfraddau lwfans tai lleol, a bod pob Awdurdod Lleol heblaw un yn cynyddu eu rhenti 4.3%, nad ydynt yn cynyddu rhent oherwydd eu sefyllfa leol. Nododd ymhellach fod cost gwasanaethau yn seiliedig ar fforddiadwyedd cost, a bod data meincnodi diweddar wedi nodi bod Bro Morganwg yn y chwarter canol yng Nghymru, gyda rhent yn gyfartaledd o 30-33% o incwm.

Myfyriodd y Cynghorydd Dr. Johnson fod Deddf Refeniw Tai yn fwy cymhleth nag yr oedd yn ymddangos ar yr wyneb, a bod pobl yn talu am wasanaeth a llai o rent na'r sector preifat, sy'n golygu ei fod yn rhagolygon deniadol gan fod rhent yn is na landlordiaid cymdeithasol. Cwestiynodd degwch y dull polisi yn gyffredinol gan fod tenantiaid y Cyngor yn talu am wasanaethau am nifer o flynyddoedd, yn aml ar ôl i gost yr ased gael ei thalu ond cefnogodd y cynllun i adeiladu tai Cyngor ychwanegol oherwydd rhestrau aros cynyddol. Ceisiodd hefyd ddeall safle 11eg allan o 22 Cyngor o ran fforddiadwyedd, gan nodi nad oedd gan 11 Cyngor stoc tai.

Cytunodd yr Aelod Cabinet dros Wasanaethau Cymdogaeth ac Adeiladau y byddai morgeisi cyfatebol wedi'u talu i denantiaid tymor hwy, ond nododd, oherwydd eu bod yn denantiaid, fod y Cyngor wedi ymgymryd ag amrywiaeth o atgyweiriadau a chynnal a chadw i sicrhau tai o safon, a bod angen cynnydd mewn rhent i gefnogi hyn. Pwysleisiodd ymhellach fod angen i'r Cyfrif Refeniw Tai fod yn wydn ac yn gynaliadwy ar gyfer y dyfodol, gan ei fod yn hanfodol wrth gefnogi'r rhai mwyaf agored i niwed o fewn cymunedau.

Cydnabu'r Cynghorydd Carroll yr angen am degwch a chyfiawnder ym mhob penderfyniad, a'r duedd gyffredinol o gostau cynyddol i ddarparu gwasanaethau, ac er ei bod yn rhesymol ystyried y Mynegai Prisiau Defnyddwyr, roedd yn anghyfforddus wrth gynyddu uwchlaw chwyddiant, gan ffafrio rhewi mewn termau real.

Rhannodd yr Aelod Cabinet dros Dai Sector Cyhoeddus a Chynnwys Tenantiaid fod y rhent a godir ymhlith yr isaf ym Mro Morganwg o'i gymharu â sectorau eraill, a bod y polisi wedi'i anelu at fod mor fforddiadwy â phosibl. Rhannodd fanteision y polisi gan gynnwys peidio â throï tenantiaid allan os ydynt mewn anhawster ariannol ac ailosod mannau fel ceginau ac ystafelloedd ymolchi yn rheolaidd i sicrhau llety o ansawdd uchel. Nododd fod y cynllun datblygu 30 mlynedd yn seiliedig ar yr angen i adeiladu tai ychwanegol yn unol â Safonau Ansawdd Tai Cymru, ac er mwyn cyflawni cartrefi gweddus am bris fforddiadwy, teimlwyd bod cynnydd o 4.3% yn rhesymol.

Nododd y Cynghorydd Hooper nad oedd pwyntiau a wnaed a gwybodaeth a drafodwyd yn y Pwyllgor Craffu Lleoedd i gefnogi'r broses gwneud penderfyniadau wedi cael eu hystyried yn ddigonol, ond roedd hyn yn bwysig gan ei fod yn cynrychioli safbwyntiau sut roedd pob Cynghorydd yn profi gwasanaethau. Credai fod y polisi yn rhoi'r baich ariannol mwyaf ar y rhai lleiaf abl i fforddio.

Myfyriodd yr Arweinydd fod y Cabinet ar y pryd wedi etifeddu sefyllfa yn 2012 lle'r oedd teuluoedd yn byw mewn llety Gwely a Brecwast, a bod stoc tai heb ei chynnal a'i chadw, ac roeddent wedi camu i mewn i fynd i'r afael â hyn a gosod yr uchelgais o

gael cartrefi o ansawdd da am oes. Rhannodd am ymweliad arfaethedig â chyfleuster Gofal Ychwanegol, a fydd yn darparu cartrefi i nifer o bobl a allai fod yn agored i niwed ac sydd angen cymorth; bod rhent 30% yn is na rhent y sector preifat ac yn is na rhent partneriaid landlordiaid cymdeithasol, a bod angen gosod rhenti i gefnogi uchelgeisiau'r Cyngor yn y dyfodol o ran tai hefyd.

Cynhaliwyd Pleidlais Gofnodedig fel a ganlyn:

	O Blaid	Yn Erbyn	Ymatal
Anne Asbrey		√	
Julie Aviet	√		
Gareth Ball	√		
Rhiannon Birch	√		
Bronwen Brooks	√		
Gillian Bruce		√	
Ian Buckley	√		
Lis Burnett	√		
Samantha Campbell		√	
George Carroll		√	
Christine Cave		√	
Charles Champion		√	
Janice Charles		√	
Amelia Collins		√	
Marianne Cowpe		√	
Brandon Dodd		√	
Pamela Drake	√		
Vincent Driscoll		√	
Anthony Ernest		√	

	O Blaid	Yn Erbyn	Ymatal
Christopher Franks		√	
Wendy Gilligan	√		
Russell Godfrey		√	
Emma Goodjohn	√		
Ewan Goodjohn	√		
Stephen Haines		√	
Sally Hanks	√		
William Hennessy		√	
Nic Hodges		√	
Mark Hooper		√	
Catherine Iannucci-Williams	√		
Gwyn John	√		
Ian Johnson		√	
Susan Lloyd-Selby	√		
Belinda Loveluck-Edwards	√		
Julie Lynch-Wilson	√		
Kevin Mahoney			√
Michael Morgan	√		
Jayne Norman	√		
Helen Payne	√		
Elliot Penn	√		
Sandra Perkes	√		
Ian Perry		√	

	O Blaid	Yn Erbyn	Ymatal
Joanna Protheroe	√		
Ruba Sivagnanam	√		
Carys Stallard	√		
Neil Thomas	√		
Steffan Wiliam		√	
Margaret Wilkinson	√		
Eddie Williams	√		
Mark Wilson	√		
Nicholas Wood		√	
CYFANSWM	28	22	1

PENDERFYNWYD –

(1) Y dylid cymeradwyo cynigion cyllideb terfynol Cyfrif Refeniw Tai ar gyfer 2026/27 a nodir isod:

	Gwreiddiol 2025/26	Newid	Cyllideb Arfaethedig Derfynol 2026/27
			£000
Gwariant			
Goruchwyllo a Rheoli – Cyffredinol	4,909	(90)	4,819
Goruchwyllo a Rheoli – Arbennig	1,962	(87)	1,875
Atgyweiriadau a Gwaith Cynnal a Chadw	5,920	805	6,725
Costau Ariannu Cyfalaf	6,889	737	7,626
Rhent, Ardrethi, Trethi a Thaliadau Eraill	298	(29)	269
Cynnydd mewn Darpariaeth ar gyfer	691	(322)	720
Dyledion Drwg			
Gwariant Cyfalaf o'r Cyfrif Refeniw	6,979	(1,218)	6,657
	27,648	1,043	28,691
Incwm			
Rhenti Anheddau	(26,158)	(1,192)	(27,350)
Rhenti Eiddo nad ydynt yn Anheddau	(199)	(6)	(205)
Llog	(215)	(7)	(222)
Costau Gwasanaethau a Chyfleusterau	(817)	54	(763)
Cyfraniad tuag at wariant	(95)	0	(95)

Incwm o Grantiau	(205)	0	(205)
	(27,689)	(1,151)	(28,840)
(Gwarged) / Diffyg am y Flwyddyn	(41)	108	(149)
Balans Gweithredol ar 1 Ebrill 2026 a Ddygwyd Ymlaen	(3,885)	(440)	(4,325)
Balans Gweithredol ar 31 Mawrth 2027 a Gerir Ymlaen	(3,926)	(548)	(4,474)

(2) Y dylid cymeradwyo cynnydd rhent cyfartalog o 4.3%, fel y nodir ym mharagraff 2.24 yr adroddiad.

(3) Y dylid cymeradwyo'r cynnydd a awgrymir ar gyfer gwasanaethau eraill fel y nodir yn y tabl isod ac ym mharagraffau 2.26 i 2.34 yr adroddiad.

Sail 50 Wythnos	Taliadau Gwirion eddol 2025/26	Taliadau Arfaethedig 2026/27	
	£	£	
Gwaith Cynnal a Chadw Tir	1.51	1.48	yr wythnos
Glanhau ardaloedd cymunedol	3.00	3.19	yr wythnos
Goleuo ardaloedd cymunedol	3.60	2.52	yr wythnos
Cyfleusterau Golchi Dillad	0.41	0.40	yr wythnos
Glanhau Ffenestri	0.18	0.16	yr wythnos
Cynnal a Chadw Liffitiau	1.25	1.82	yr wythnos
Mynediad Drws	0.80	1.05	yr wythnos
Intercom	1.29	1.86	yr wythnos
Teledu Cylch Cyfyng	1.43	1.78	yr wythnos
Gweithfeydd Trin Carthffosiaeth	467.54	485.00	y flwyddyn
Carthbyllau	451.00	468.14	y flwyddyn

(4) Y bod pob newid i renti a thaliadau gwasanaeth yn cael eu cymeradwyo a'u gweithredu o 1 Ebrill, 2026, gyda wythnos gyntaf mis Ebrill yn wythnos rhent di-dâl a bod hysbysiadau cynnydd yn cael eu hanfon at denantiaid ddau fis cyn i'r taliadau newydd ddod i rym fel sy'n ofynnol gan Ddeddf Cartrefi Rhent Cymru.

(5) Y bod Cynllun Busnes Cyfrif Refeniw Tai 2026/56 yn cael ei gymeradwyo.

(6) Y bod y wybodaeth a ddarparwyd i'r Aelodau gan y Pwyllgor Craffu Lleoedd ar 6 Ionawr, 2026 yn cael ei nodi.

Rhesymau dros penderfyniadau

(1) Er mwyn hwyluso gwaith monitro'r gyllideb a dangos cyllideb fantoledig gydag arian yn cael ei dynnu o gronfeydd wrth gefn y CRT i fantoli'r gronfa wrth gefn â Chynllun Busnes Tai 2026/27.

- (2) Er mwyn pennu lefelau rhent newydd o fewn canllawiau penodedig Llywodraeth Cymru a bodloni'r terfyn amser ar gyfer hysbysu tenantiaid fel sy'n ofynnol yn ôl statud.
- (3) Er mwyn cymeradwyo taliadau a bodloni'r terfyn amser ar gyfer hysbysu tenantiaid fel sy'n ofynnol yn ôl statud.
- (4) Er mwyn cymeradwyo taliadau, pennu lefelau rhent newydd o fewn canllawiau penodedig Llywodraeth Cymru a bodloni'r terfyn amser ar gyfer hysbysu tenantiaid fel sy'n ofynnol yn ôl statud.
- (5) Ar ôl cael cymeradwyaeth y Cabinet ar gyfer Cynllun Busnes Cyfrif Refeniw Tai 2026/56 (drafft) cyn ei gyfeirio at y Cyngor Llawn.
- (6) Gan ystyried y drafodaeth yng nghyfarfod y Pwyllgor Craffu.